

Rll nr 294. 13. xu 64.

Terviklik ja stiilikindel

(MÄRKMEID «AIDA» LAVAKUJUNDUSEST)

RAT «Estonia» ooperilavastuste kunstilise kujundajana on kunstnik Eldor Renteri lavapildid alati silma paistnud oma suurepärase kompositsiooni ja tugeva stiilitunde poolest. Ta lava- ja kostüümikujundus moodustavad ikka ühtse ning sügavalt läbitunnetatud kunstilise terviku.

Kunstniku senini nähtud lavakujundustest moodustab klassi omaette hiljuti RAT «Estonias» esietendunud G. Verdi ooperi «Aida» kunstiline kujundus. Nii terviklike ja stiilikindlaid dekoratsioone ei ole RAT «Estonia» laval kaua aega nähtud. Selliste suuredimensiooniliste lavapiltide loomist tingib juba eelkõige ooper ise, grandioosne ja võrratu muusika.

Alates esinduslikust paraadlikkusest ja

lõpetades romantiliste ning haaravalt traagiliste stseenidega, mida saadab emotsionaalne muusika — seda kõike on kunstnik Eldor Renter suutnud tabada ja edasi anda kunstilise kujunduse vormis.

Üksnes tihe koostöö lavastajaga (P. Mägi) on võimaldanud neil jõuda hinnatavate tulemusteni. See nõuab suurt meisterlikkust ja kõrget professionaalset taset ühtlasi ka dekoratsioonide teostajalt (F. Matt). Ja antud juhul on see seda nõudlikum, et kunstnik E. Renter on lahendanud lavakujunduse sajandivahetusel praktiseeritud maalimislaadis; mõnevõrra lähtudes kujundusviisist ühtlasi ka «Aida» esiklavastuse ajaloolistest traditsioonidest (1871). Saadud tulemused näitavad kunstniku suurt eruditsiooni, määratu hulga

materjalide läbitöötamist — ning see on eeskuju vääriv suhtumine loomingulisse töösse. See avaldub igas dekoratsiooni detailis, kostüümis ja rekvisiidis.

Kulgi «Estonia» lava mõnes pildis tundub kitsavõitu, kannab laval iga dekoratsioon oma ideed ja sümboolset mõtet, mis astub kontakti vaatajaga. Seda kinnitavad publiku korduvad aplausid pärast eesriide avanemist.

See on teenitud tunnustus kunstniku tööle, mis on kooskõlas ooperi muusikaga ja vastava pildi sisuga. Olgu need monumentaalse ja raskepärase templi võimsad sambad, buduaarlik ruum Amnerise pallees või kuupaistene Niiluse kallias.

Sobides pildi sündmusega ja muusikaga,

mõjub Niiluse kalda dekoratsioon väga emotsionaalselt: pimedat, sametmusta idamaa ööd valgustab ähmane kuu, mille helgid virvenduvad Niiluse vaikselt ootusval veepinnal. Selle pildi kujundus loob sobiva atmosfääri Aida ja Radamesi kohtumiseks.

Eriti tugeva kunstilise mõjuga on kohtusaali pilt. Eesriide avaneb. Jälle aplaus — kunstnikule. Siin ei haara vaataja tähelepanu enam romantilise kuupaistese öö meeletolu, vaid lavalt hoovab süngust ja raskust, nii nagu seda nõuab pildi draamaatilise sündmus ja muusika. Kohtusaali karmi ning jäika kaugusse koondub kolossaalsete raidkujude massiivne rivi. Vastavalt stseenide psühholoogilisele aktsendile on õnnestunult kohandatud ka pildi valgustuse üleminekud ning valguse ja varju vahekorrad.

Kokkuvõttes tuleb pidada RAT «Estonia» uut lavastust teatri õnnestunud saavutuseks, kus tähtsa lavastuskomponendina tuleb tähtsustada jagada lavastaja töö kõrval ka kunstniku suurele tööle.

N. MASLOVA